

ಮದ್ಯಕಾಲೀನ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಮ್.ಎಚ್. ವಡ್ಡರ

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗ, ಬಸವೇಶ್ವರ ಕಲಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ,
ಬಾಗಲಕೋಟೆ.

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18008094>

ABSTRACT:

ಮದ್ಯಕಾಲೀನ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಂಪರೆಯು ಆಳವಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದ್ದು, 9 ರಿಂದ 16 ನೇ ಶತಮಾನದವರೆಗಿನ ಅವಧಿಯು ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಯಿತು. ಜೈನ ಬರಹಗಾರರು ಆರಂಭಿಕ ಮದ್ಯಕಾಲೀನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಸಾಧಿಸಿದರು, ನಂತರ ವೀರಶೈವ ಮತ್ತು ವೈಷ್ಣವ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಉದಯವಾಯಿತು, ಇದು ರಾಜಕೀಯ ಪೋಲಿಟಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ, ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದ ಕುರಿತು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಕೃತಿಗಳ ರಚನೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತು. ಈ ಯುಗವು ವಚನ ಮತ್ತು ಷಟ್ಪದಿಯಂತಹ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಪ್ರವರ್ಧಮಾನವನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರದೇಶದ ಶ್ರೀಮಂತ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಜಾತ್ಯತೀತ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಂಡಿತು.

KEYWORDS:

ಆರಂಭಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ವೀರಶೈವ ಸಾಹಿತ್ಯ, ವೈಷ್ಣವ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಲೌಕಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ:

ಮದ್ಯಕಾಲೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ವ್ಯಾಪಕ ಶ್ರೇಣಿಯ ವಿಷಯಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು, ಇವುಗಳನ್ನು ಜೈನ, ವೀರಶೈವ, ವೈಷ್ಣವ ಮತ್ತು ಜಾತ್ಯತೀತ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲವಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಬಹುದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ 7 ನೇ ಶತಮಾನದ ಉದಯದಿಂದ 16 ನೇ ಶತಮಾನದವರೆಗಿನ ಬರಹಗಳು ಸೇರಿವೆ. ಇದು ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅವನತಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಯಿತು. ಸುಮಾರು 12 ನೇ ಶತಮಾನದವರೆಗಿನ ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜೈನರು ಮತ್ತು ವೀರಶೈವರು ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಅವಧಿಯನ್ನು ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಯುಗ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. 13 ನೇ ಶತಮಾನ ರಿಂದ 15 ನೇ ಶತಮಾನದವರೆಗೆ, ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಾನುಗುಣ ಕುಸಿತದೊಂದಿಗೆ ಹಲವಾರು ವೀರಶೈವ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬರಹಗಾರರು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದರು. ನಂತರ ವೀರಶೈವ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬರಹಗಾರರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. 9 ನೇ ಶತಮಾನಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಜೈನ ಬರಹಗಾರರು ಬಳಸಿದ ಕೆಲವು ಆರಂಭಿಕ ಛಾಂದಸ್, ಬೆಡಂಡೆ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಾಡು ಛಂದಸ್ಸುಗಳು ಸೇರಿವೆ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಆವಿಷ್ಕಾರವಾಗಿಲ್ಲ ಆದರೆ ನಂತರದ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಲಭ್ಯವಿರುವ 9ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದಲೂ ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಮಾಪಕಗಳೆಂದರೆ ಚಂಪೂ-ಕಾವ್ಯಗಳು ಅಥವಾ ಕೇವಲ ಚಂಪೂ, ವಚನ ಸಾಂಗತ್ಯ, ಷಟ್ಪದಿ, ರಗಳೆ, ತ್ರಿಪದಿ, ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯ. ಜೈನ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೀರ್ಥಂಕರರ

ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ರಾಜಕುಮಾರರು ಮತ್ತು ಸಂತತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬರಹಗಳನ್ನು ಜೈನ ಪುರಾಣಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ವೀರಶೈವ ಕೃತಿಗಳು ಹಿಂದೂ ದೇವರು ಶಿವ, ಅವನ ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳು ಮತ್ತು ಅವನ ಸಂತ ಭಕ್ತರ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿವೆ. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂಬ ವಿಶಿಷ್ಟ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಕಾವ್ಯ ರೂಪವು 12 ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು, ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಠಿಣ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ. ಈ ರೀತಿಯ ಕಾವ್ಯ ರೂಪವನ್ನು ವೀರಶೈವ ಸಂತರು ಘೋಷಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಇಂದಿಗೂ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬರಹಗಳು ವೈಷ್ಣವ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು, ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ, ಭಾಗವತ, ಪುರಾಣಗಳು ಮತ್ತು ವೇದಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಇದ್ದವು. ವೈಷ್ಣವ ಸಂತರು ಘೋಷಿಸಿದ ಮಧ್ಯಾಚಾರ್ಯರ ಬೋಧನೆಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಭಕ್ತಿ ಚಳುವಳಿಯು 14 ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ (ದೇವರ ಗುಲಾಮರ ಸಾಹಿತ್ಯ) ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರೂಪವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ನಾಲ್ಕು ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಸಂಯೋಜನೆಗಳ ವಿಶಾಲ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜಾತ್ಯತೀತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾದ ಧಾರ್ಮಿಕೇತರ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಅಪಾರ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ವ್ಯಾಕರಣ (ಶಬ್ದಾಗಮ), ತರ್ಕ (ಯುಕ್ತಾಗಮ), ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ (ಪರಮಾಗಮ), ಕಾವ್ಯ, ಪ್ರಣಯ, ನಾಟಕ, ವಾಕ್ಯಾರ್ಥ, ಛಂದಸ್ಸು, ನಿಘಂಟು, ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ, ಇತಿಹಾಸ, ಔಷಧ, ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ, ಕಾವ್ಯ ಎಂಬ ಕಾವ್ಯಾತ್ಮಕ ಶಾಸನಗಳು, ಅಡುಗೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ, ಹವಾಮಾನಶಾಸ್ತ್ರ, ವಿಷಶಾಸ್ತ್ರ, ಕಾಮಪ್ರಚೋದಕಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಜಾತ್ಯತೀತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಆರಂಭಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ: ಶಾಸನಗಳ ಪದ್ಯ ರೂಪವು 7 ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ನಂದಿಸೇನನ (7 ನೇ ಶತಮಾನ) ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಶಾಸನ, ಮತ್ತು ತ್ರಿಪದಿ ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ 700 ರ ಕಪ್ಪೆ ಅರಭಟ್ಟ ದಾಖಲೆಯು ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದ ಆರಂಭಿಕ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಶಿಲಾ ದಾಖಲೆಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಂತರ ಜಯಕೀರ್ತಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಕರ್ಣಟೇಶ್ವರ ಕಥೆಯು ಆ ಅವಧಿಗೆ ಸೇರಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಇದು ಪುಲಕೇಶಿ II ರ ಸ್ಮೃತಿಗೀತೆಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕಾಲದ ಇತರ ಕನ್ನಡ ಬರಹಗಾರರ ಕೃತಿಗಳು ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿವೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ, ಅವರು ಪ್ರಭೃತವನ್ನು ಬರೆದ ಶ್ಯಾಮಕುಂದಾಚಾರ್ಯ (650) ಮತ್ತು ಚೂಡಾಮಣಿ (ಕ್ರಿಸ್ತ ರತ್ನ) ಬರೆದ ತುಂಬುಲೂರಾಚಾರ್ಯ (650) ಎಂದೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಶ್ರೀವರದದೇವ, ಇದು ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರದ (ತತ್ವಾರ್ಥ-ಮಹಾಶಾಸ್ತ್ರ) 96,000 ಪದ್ಯಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಾಗಿದೆ. ಇತರ ಮೂಲಗಳು ಚೂಡಾಮಣಿಯನ್ನು 6 ನೇ ಶತಮಾನ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದಿನದು ಎಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತವೆ. 17ನೇ ಶತಮಾನದ ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ ತಜ್ಞ ಭಟ್ಟಾಕಲಂಕ, ಚೂಡಾಮಣಿಯು ಕನ್ನಡವು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ಒಂದು ಮೈಲಿಗಲ್ಲು ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆನೆ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕುರಿತಾದ ಅಪರೂಪದ ಕೃತಿಯಾದ ಗಜಷ್ಠಕವನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮ ಗಂಗಾ ರಾಜ ಶಿವಮಾರ II ಸುಮಾರು 800 ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಬರೆದರು ಆದರೆ ಈಗ ಅದು ಅಳಿದುಹೋಗಿದೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. 900 ರ ಸುಮಾರಿಗೆ, ಗುಣವರ್ಮ I ಶೂದ್ರಕ ಮತ್ತು ಹರಿವಂಶಗಳನ್ನು ಬರೆದನು. ಅವನ ಬರಹಗಳು ಅಳಿದುಹೋಗಿವೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ ಆದರೆ ಈ ಬರಹಗಳ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ನಂತರದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಅವನಿಗೆ ರಾಜ ಎರೆಗಂ

ನೀತಿಮಾರ್ಗ II ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಶೂದ್ರಕದಲ್ಲಿ, ಅವನು ತನ್ನ ಪೋಷಕನನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ರಾಜ ಶೂದ್ರಕನಿಗೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾನೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ರಾಜ ಅಮೋಘವರ್ಷ I ರ ಆಸ್ಥಾನ ಕವಿ ಶ್ರೀ ವಿಜಯ 9 ನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಪ್ರಭಾ-ಪುರಾಣವನ್ನು ಬರೆದನು. ಅಮೃತಸಾಗರನ ಯಜ್ಞರುಂಗಲಕ್ಕರಿಗೆ ಎಂಬ ತಮಿಳು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಗುಣಗಂಕಿಯಂ ಎಂಬ ಛಂದಸ್ಸನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದನ್ನು 9 ನೇ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ ಅಮೋಘವರ್ಷ I ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ವಿಜಯ ಬರೆದ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ (850) ವಾಕ್ಯಾಶಯ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯಾಶಯದ ಕುರಿತು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯ ಪುಸ್ತಕವಾಗಿದೆ ಆದಾಗ್ಯೂ, ಹಿಂದಿನ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯದ ಹಲವಾರು ಕೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ಛಂದೋಗತಿಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದವು ಎಂಬುದು ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗವು ಕವಿಗಳಿಗೆ (ಕವಿಕೃತಾ) ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಈ ವಿವಿಧ ಶೈಲಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕವು 6 ನೇ ಶತಮಾನದ ಪಶ್ಚಿಮ ಗಂಗಾ ರಾಜವಂಶದ ರಾಜ ದುರ್ವಿನೀತ, ಗದ್ಯ ಬರಹಗಾರರಂತಹ ಆರಂಭಿಕ ಕನ್ನಡ ಬರಹಗಾರರನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ 850 ಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಗದ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಬೇಕು ಎಂದು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಇತರ ಬರಹಗಾರರು ಕನ್ನಡ ಗದ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ವಿಮಲ, ಉದಯ, ನಾಗಾರ್ಜುನ, ಜಯಬಂಧು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ರವಿಕೀರ್ತಿ (636).

ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯ: ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜೈನ ಯುಗವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ "ಆಗಸ್ಟ್ ಯುಗ" ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದ್ದು, ಸುಮಾರು 200 ಲೇಖಕರ ಬರಹಗಳನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಜೈನ ಲೇಖಕರು ತಮಿಳು ಅಥವಾ ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು. ಅದೇ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಆವೃತ್ತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ರಾಮಾಯಣ ಮತ್ತು ಮಹಾಭಾರತದ ಜೈನ ಆವೃತ್ತಿಯು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಏಕೈಕ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡವಾಗಿದೆ. ಜೈನ ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದವರು ಆದಿಕವಿ ಪಂಪ, ಶ್ರೀ ಪೊನ್ನ, ಚಾವುಂಡರಾಯ, ರನ್ನ, ಗುಣವರ್ಮ I, ನಾಗಚಂದ್ರ, ನಯಸೇನ, ನಾಗವರ್ಮ I, ಅಗ್ಗಳ, ಜನ್ನ ಮುಂತಾದವರು. ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೆಂದು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಆದಿಕವಿ ಪಂಪ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪುರಾಣವಾದ ಆದಿಪುರಾಣಕ್ಕೆ (941) ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು. ಚಂಪೂ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾದ ಇದು ಮೊದಲ ಜೈನ ತೀರ್ಥಂಕರ ರಿಷಭದೇವನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯಾಗಿದೆ. ಪಂಪನ ಇತರ ಗಮನಾರ್ಹ ಕೃತಿಯೆಂದರೆ ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ (941), ಇದು ಹಿಂದೂ ಮಹಾಕಾವ್ಯವಾದ ಮಹಾಭಾರತದ ಜೈನ ಆವೃತ್ತಿಯಾಗಿದ್ದು, ಅರ್ಜುನನನ್ನು ನಾಯಕನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪಂಪ ಭರತ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಇದು, ಬರಹಗಾರನ ಪೋಷಕ, ವೇಮಲವಾಡದ ರಾಜ ಚಾಲುಕ್ಯ ಅರಿಕೇಸರಿ (ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಸಾಮಂತ) ಯನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತದೆ, ರಾಜನ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಅರ್ಜುನನ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿ ಹೋಲಿಸುತ್ತದೆ. ಪಂಪನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಕನ್ನಡದ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾನೆ, ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅವನ ಕೃತಿಯ ಅನೇಕ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಪಂಪನ ಸಮಕಾಲೀನರು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ರಾಜ ಕೃಷ್ಣ III ರ ಆಸ್ಥಾನ ಕವಿ ಶ್ರೀ ಪೊನ್ನ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಪೋಷಕರಿಂದ ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿ (ಕವಿಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತ) ಮತ್ತು ಉಭಯ-ಚಕ್ರವರ್ತಿ (ಸಂಸ್ಕೃತದ ಮೇಲಿನ ಅವರ ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ

ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ಕವಿ) ಎಂಬ ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ಪಡೆದರು. ಅವರು ಕ್ರಿ.ಶ. 950 ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಬರೆದ ಶಾಂತಿಪುರಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು, ಇದು 16 ನೇ ತೀರ್ಥಂಕರ ಶಾಂತಿನಾಥನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಪೊನ್ನರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳು ಜೈನರನ್ನು ಹೊಗಳುವ ಜಿನಾಕ್ಷರಾಮಲೆ ಮತ್ತು ಭುವನೈಕ ರಾಮಾಭ್ಯುದಯ, ನಂತರ ಅಳಿದುಹೋಗಿದೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ ಆದರೆ ನಂತರದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ರನ್ನ ಪಶ್ಚಿಮ ಚಾಲುಕ್ಯ ರಾಜರಾದ ತೈಲಪ II ಮತ್ತು ಸತ್ಯಾಶ್ರಯರ ಆಸ್ಥಾನ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಪಂಪ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಪೊನ್ನರೊಂದಿಗೆ "ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂರು ರತ್ನಗಳು" ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕವಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ರನ್ನ ಕ್ರಿ.ಶ. 993 ರಲ್ಲಿ ಅಜಿತಪುರಾಣವನ್ನು ಬರೆದರು, ಇದು ಎರಡನೇ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ 12 ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಚಂಪೂ ಬರವಣಿಗೆಯಾಗಿದೆ. ಅವರ ಇತರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳು 982 ರಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಸಾಹಸಭೀಮವಿಜಯ (ಅಥವಾ ಗದಾಯುದ್ಧ), 10 ಅಧ್ಯಾಯಗಳ ಚಂಪುವಿನ ಬರವಣಿಗೆ, ಇದು ಮಹಾಭಾರತ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಕಥೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ, ಪಾಂಡವ ಭೀಮ ಮತ್ತು ಕೌರವ ದುರ್ಯೋಧನನ ನಡುವಿನ ದೋಷಗಳೊಂದಿಗಿನ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಬರಹದಲ್ಲಿ, ಕವಿ ತನ್ನ ಪೋಷಕ ರಾಜ ಸತ್ಯಾಶ್ರಯನನ್ನು ಸಾಹಸ ಭೀಮ (ಧೈರ್ಯಶಾಲಿ ಭೀಮ) ಗೆ ಹೋಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು, ರನ್ನನು ಪರಶುರಾಮ ಚರಿತವನ್ನು ಬರೆದಾಗ ಪಶ್ಚಿಮ ಗಂಗಾ ಮಂತ್ರಿ ಚಾವುಂಡರಾಯನಿಂದ ಪೋಷಕನಾಗಿದ್ದನು, ಅದರಲ್ಲಿ ಅವನು ತನ್ನ ಪೋಷಕನನ್ನು ಪರಶುರಾಮನಿಗೆ ಹೋಲಿಸುತ್ತಾನೆ.

1105 ರಲ್ಲಿ, ಹೊಯ್ಸಳ ವೀರ ಬಲ್ಲಾಳ I ರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕವಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಾಣಕಾರ ನಾಗಚಂದ್ರ, ಪ್ರಮುಖ ಜೈನ ದೇವಾಲಯಗಳ (ಜೈನಾಲಯ) ಪವಿತ್ರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾಗಿದ್ದ, ರಾಮಾಯಣದ ಜೈನ ಆವೃತ್ತಿಯಾದ ರಾಮಚಂದ್ರ-ಚರಿತಪುರಾಣವನ್ನು ಬರೆದನು. ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣದಿಂದ ವಿಮುಖವಾಗುವ ಈ ಕಥೆಯು 16 ವಿಭಾಗಗಳ ಚಂಪೂವಿನಲ್ಲಿ ರಾಮನ ದಂತಕಥೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ, ರಾಮನು ಜೈನ ತಪಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಾಣವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆದಿಕವಿ ಪಂಪನ ಪಂಪ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ, ಈ ಪ್ರಯತ್ನವು ನಾಗಚಂದ್ರನಿಗೆ ಅಭಿನವ ಪಂಪ ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿತು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯ ಗದ್ಯ ಶಿವಕೋಟ್ಯಾಚಾರ್ಯರ ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ (900). ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಅರ್ಥ "ಹಿರಿಯರ ಆರಾಧನೆ". ಈ ಬರವಣಿಗೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪುಸ್ತಕ ಬೃಹತ್ಕಥಾ-ಕೋಶದಿಂದ ಎರವಲು ಪಡೆದ 19 ಕಥೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಜೈನ ತತ್ವಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಬರಹವು ಪುನರ್ಜನ್ಮ, ಕರ್ಮ, ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಮಾನವರ ಅವಸ್ಥೆ, ಶಿಕ್ಷಣ, ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ, ಮಾಯಾಚಾಲ, ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಿತಿಯಂತಹ ಆ ಕಾಲದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೊಯ್ಸಳ ವೀರ ಬಲ್ಲಾಳ II ರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿ (ಕವಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತ) ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಪಡೆದ ಜನ್ನನು ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದನು, ಅನೇಕ ಜೈನ ದೇವಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕಾರನಾಗಿದ್ದನು ಮತ್ತು ಸುಮನೋಬಾಣ ಮತ್ತು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನರಂತಹ ಹೊಯ್ಸಳ ಆಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಬರಹಗಾರರ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಬಂದವನು. ಅವನ ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ (1209) ಮತ್ತು ಅನಂತನಾಥಪುರಾಣ (1230) ಗಳನ್ನು ಶಾಶ್ವತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಕೃತಿಯು ಮಾರಿಯಮ್ಮ ಎಂಬ ಸ್ಥಳೀಯ ದೇವತೆಗೆ ಇಬ್ಬರು

ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಲಿಕೊಡಲು ಹೊರಟಿದ್ದ ರಾಜನ ಕಥೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಜನು ಹುಡುಗರನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿ ಜೀವಂತ ಬಲಿಪಶುಗಳನ್ನು ಬಲಿಕೊಡುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುತ್ತಾನೆ. 13 ನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ, ಆಂಡಯ್ಯ ಮದನ ವಿಜಯವನ್ನು ಬರೆದರು (ಇದನ್ನು ಕವನ ಗೆಲ್ಲ - ಕಾಮ ಅಥವಾ ಕಬ್ಬಿಗರ ಕಾವನ ವಿಜಯ - ಕವಿಗಳ ರಕ್ಷಕ ಅಥವಾ ಸೋಬಗಿನ ಸುಗ್ಗಿ - ಸೌಂದರ್ಯದ ಸುಗ್ಗಿ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ). ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ, ಆಂಡಯ್ಯ ಸ್ಥಳೀಯ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳು (ದೇಶ್ಯ) ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳನ್ನು (ತದ್ಭವ) ಮಾತ್ರ ಬಳಸಿದರು, ಇವುಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿತ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳನ್ನು (ತತ್ಸಮಗಳು) ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಪ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಥೆಯಲ್ಲಿ, ಶಿವನು ಚಂದ್ರನನ್ನು ಬಂಧಿಸುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಕಾಮ (ಮನ್ಮಥ) ಕೋಪದಲ್ಲಿ ಶಿವನ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ದಾಳಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಕೋಪಗೊಂಡ ಶಿವನು ಮನ್ಮಥನನ್ನು ತನ್ನ ವಧುವಿನಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸುವಂತೆ ಶಪಿಸುತ್ತಾನೆ, ಮನ್ಮಥನು ಶಾಪದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು.

ವೀರಶೈವ ಸಾಹಿತ್ಯ: 1025 ರಲ್ಲಿ ಪಂಚತಂತ್ರವನ್ನು ಬರೆದ ಆರಂಭಿಕ ಶೈವ ಬರಹಗಾರರಲ್ಲಿ ದುರ್ಗಸಿಂಹ ಒಬ್ಬರು. ಪಶ್ಚಿಮ ಚಾಲುಕ್ಯ ರಾಜ ಜಯಸಿಂಹ II ರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಇಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹರಿಹರ, (ಹರೀಶ್ವರ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ) ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜ ನರಸಿಂಹ I ರ ಪೋಷಕತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಹತ್ತು ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವ ಮತ್ತು ಪಾರ್ವತಿಯ ವಿವಾಹವನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಹಳೆಯ ಚಂಪೂ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ (1165) ಬರೆದರು. ಅವರು ಹಳೇಬೀಡಿನ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಕರ (ಕರಣಿಕರು) ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಬಂದವರು ಮತ್ತು ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ (ಶಿವನ ಒಂದು ರೂಪ) ವನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಾ ನೂರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ರಗಳೆಗಳನ್ನು (ಖಾಲಿ ಪದ್ಯಗಳು) ಬರೆದರು. ರಾಘವಾಂಕನು ತನ್ನ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯ (1165) ದಲ್ಲಿ ಷಟ್ಪದಿ ಭಂದಸ್ಸನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಮೊದಲಿಗರು, ಇದು ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣದ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದರೂ ಸಹ ಇದು ಒಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. 12 ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಕವಿಗಳು (ಲಿಂಗಾಯತ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ) ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂಬ ಭಕ್ತಿ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯಲು ಗದ್ಯವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಅವರನ್ನು ಬಸವಣ್ಣ (ದಕ್ಷಿಣ ಕಲಚೂರಿ ರಾಜ ಬಿಜ್ಜಳ II ರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿ), ಅಕ್ಕ ಮಹಾದೇವಿ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭು ಮುಂತಾದ ಮಹಾನ್ ಸಂತರು ಮುನ್ನಡೆಸಿದರು. ಈ ಅವಧಿಯಿಂದ 200 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವಚನ ಕವಿಗಳು (ವಚನಕಾರ) ದಾಖಲಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಅವರಲ್ಲಿ 30 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಹಿಳಾ ಕವಿಗಳು. ವಚನಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಸಂಪರ್ಕ ಕಡಿತಗೊಂಡ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ, ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಶಿವನ ಒಂದು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೆಸರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಶೈಲಿಯು ಶಿಲಾಶಾಸನ ಶೈಲಿಯದ್ದಾಗಿದ್ದು, ಸಮಾನಾಂತರ ಮತ್ತು ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದ್ದು, ಶಿವನ ಆರಾಧನೆಯ ಸಂಪತ್ತು ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ವ್ಯರ್ಥತೆಯ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಲಿಂಗಾಯತ ಆಚಾರ್ಯರು (ಪುರೋಹಿತರು) ಪಠಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕವಿತೆಗಳು ಕಾಲಜ್ಞಾನ ಎಂಬ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಆದರ್ಶ ರಾಜ ವೀರ ವಸಂತ ರಾಯನ ಆಗಮನವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಭವಿಷ್ಯದ ಮೆಸ್ಸಿಯಾನಿಕ್ ಮುನ್ನೂಚನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ, ಅವರು ಲಿಂಗಾಯತ ಚಳುವಳಿಯ ಭೌಗೋಳಿಕ ಕೇಂದ್ರವಾದ ಕಲ್ಯಾಣಿಯನ್ನು ಪುನಃ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಾಯತ ಪಂಥವನ್ನು ಅದರ

ಪೂರ್ಣ ವೈಭವಕ್ಕೆ ಪುನಃಸ್ಥಾಪಿಸುವರು. ಇತರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಶಿಕ್ಷಕರು ಶಿವಲೆಂಕ, ಶ್ರೀಪತಿ ಪಂಡಿತ, ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ, ಐದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಆಚಾರ್ಯರು ರೇವಣ್ಣ ಸಿದ್ದ, ಮರುಳ ಸಿದ್ದ, ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ, ಏಕೋರಾಮಿ ತಂದೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾಚಾರ್ಯರು. ಆ ಕಾಲದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಚನ ಬರಹಗಾರರು ಚೆನ್ನಬಸವ, ಪ್ರಭುದೇವ, ಸಿದ್ದರಾಮ, ಕೊಂಡಗುಳಿ ಕೇಶಿರಾಜ ಇತ್ಯಾದಿ.

ವೈಷ್ಣವ ಸಾಹಿತ್ಯ: ರುದ್ರಭಟ್ಟ, ಸ್ಮಾರ್ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ (ಏಕತಾ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದ ನಂಬಿಕೆಯುಳ್ಳ), ಆರಂಭಿಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬರಹಗಾರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು. ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜ ವೀರ ಬಲ್ಲಾಳ II ರ ಮಂತ್ರಿ ಚಂದ್ರಮೌಳಿ ಅವರ ಪೋಷಕರಾಗಿದ್ದರು. ವಿಷ್ಣು ಪುರಾಣದ ಹಿಂದಿನ ಕೃತಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ, ಅವರು ಜಗನ್ನಾಥ ವಿಜಯ (1180) ಅನ್ನು ಚಂಪೂ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದರು. ಇದು ರಾಕ್ಷಸ ಬಾಣಾಸುರನೊಂದಿಗಿನ ಕೃಷ್ಣನ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಕೃಷ್ಣನ ಜೀವನವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. 15 ನೇ ಶತಮಾನದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬರಹಗಾರರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸ. ಅವರ ನಿಜವಾದ ಹೆಸರು ನಾರಣಪ್ಪ, ಆಧುನಿಕ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಯವರು. ಅವರು ಗದುಗಿನ ಭಾರತ (1430) ದ ಮೊದಲ ಹತ್ತು ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ದೇವರಾಯ II ರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬರೆದರು, ಇದು ಮಹಾಭಾರತದ ಕನ್ನಡ ರೂಪಾಂತರವಾಗಿದೆ. ನಂತರ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ರಾಜ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದರು. ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಪೋಷಕ ರಾಜನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ಇದನ್ನು ಕೃಷ್ಣರಾಯಭಾರತ ಎಂದು ಕರೆದರು. ಕ್ರಿ.ಶ.15 ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ, ನರಹರಿಯು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಆರಂಭಿಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ತೊರೆದು ರಾಮಾಯಣ ಎಂದು ಬರೆದರು. ಇದನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಸೊಲ್ಲಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತೊರೆವೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಹಾಗೆ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ವೈಷ್ಣವ ಭಕ್ತಿ (ಭಕ್ತಿ) ಪ್ರಭಾವ ತೀವ್ರವಾಗಿತ್ತು, ಇದು ಕ್ರಿ.ಶ.13 ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿಯ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ದ್ವೈತ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದ ನೇರ ಪ್ರಭಾವವಾಗಿದೆ. ಸಾವಿರಾರು ಸಂಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಬರೆದ ಒಟ್ಟು 150 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಭಕ್ತಿ ಸಂತರು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಯೋಜನೆಗಳು, ಕಾವ್ಯ (ಕಾವ್ಯ ಸಂಯೋಜನೆಗಳು) ಮತ್ತು ತತ್ವ (ತಾತ್ವಿಕ ಸಂಯೋಜನೆಗಳು) ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೀರ್ತನೆಗಳು, ಉಗಾಭೋಗಗಳು, ಸುಲಾದಿಗಳು, ವೃತ್ತನಾಮ, ದಂಡಕ, ತ್ರಿಪದಿ, ಷಟ್ಪದಿ, ಸಾಂಗತ್ಯ ಮತ್ತು ರಗಳೆ ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ.14 ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ.16 ನೇ ಶತಮಾನದ ನಡುವಿನ ಅವಧಿಯು ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂಬ ಭಕ್ತಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೊದಲ ಅಲೆಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿತು. ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥ, ವಿಷ್ಣುವಿನ ಒಂದು ರೂಪವಾದ ಪುರಂದರ ವಿಠಲನ ಮೇಲಿನ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ ಪುರಂದರ ದಾಸ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆದಿಕೇಶವ (ಕೃಷ್ಣನ ಒಂದು ರೂಪ) ಸ್ತುತಿಸಿದ ಕನಕದಾಸರು ಕನ್ನಡದ ವೈಷ್ಣವ ಸಂಯೋಜಕರಲ್ಲಿ ಮಹಾನ್ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಪುರಂದರದಾಸರ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರವಾಗಿದ್ದು, ಅವರನ್ನು "ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಪಿತಾಮಹ" ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಂಯೋಜನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 75,000-475,000 ಹಾಡುಗಳೆಂದು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಇಂದು ಕೆಲವೇ ನೂರಾರು

ಲಭ್ಯವಿದೆ. ಅವರು ಸರಳೆ, ಜಂಟಿ, ತಟ್ಟು ವರಿಸೆ, ಅಲಂಕಾರ ಮತ್ತು ಗೀತಂನಂತಹ ಹಲವಾರು ಹಂತಗಳನ್ನು ವಿಕಸಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಈ ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಔಪಚಾರಿಕ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲು ಒಂದು ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಹಾಕಿದರು. ಅವರು ನಂತರದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಸಂಯೋಜಕರಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಾದರು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಾಗಿನೆಲೆಯ ಸಂತ ಕನಕದಾಸರು, ವಿವಿಧ ದಾಲಿಗಳಿಂದ ಕುರುಬ ಅಥವಾ ಬೇಟೆಗಾರರು (ಬೇಡ) ಅಥವಾ ಯೋಧರು (ಕ್ಷತ್ರಿಯ) ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು, ಭಕ್ತಿ ಚಳುವಳಿಗೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ಸಂಯೋಜಕರಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ. ಅವರ 200 ಸಂಯೋಜನೆಗಳ ಹೊರತಾಗಿ, ಅವರು ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ; ನಳಚರಿತ್ರೆ (ನಳನ ಕಥೆ) ಮತ್ತು ಹರಿಭಕ್ತಿಸಾರ (ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರದ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಭಕ್ತಿ), ನರಸಿಂಹಸ್ತವ (ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅವತಾರವಾದ ನರಸಿಂಹನನ್ನು ಹೊಗಳುವ ಸಂಯೋಜನೆಗಳು), ರಾಮಧಾನ್ಯಚರಿತೆ (ಪರ್ಗ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾದ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಇತರ ಧಾನ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ರಾಗಿಯ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ) ಮತ್ತು ಸಾಂಗತ್ಯ ಭಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನ ಕಥೆಗಳ ಕಾವ್ಯ ಶೈಲಿಯ ನಿರೂಪಣೆಯ ಕಾವ್ಯವಾದ ಮೋಹನತರಂಗಿಣಿ (ಆನಂದದ ನದಿ).

ಲೌಕಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ: ಬೀಜಗಣಿತ, ಅಂಕಗಣಿತ ಮತ್ತು ರೇಖಾಗಣಿತವನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಾಜಾದಿತ್ಯ, ಬಿಜಾಪುರದ ಭಾಸ್ಕರಾಚಾರ್ಯ, ತಿಮ್ಮರಸ ಮತ್ತು ಇತರರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಗುಲ್ಬರ್ಗದ ಸ್ಥಳೀಯರಾದ 9 ನೇ ಶತಮಾನದ ಗಣಿತಜ್ಞ ಮಹಾವೀರಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ರಾಜ ಅಮೋಘವರ್ಷ I ಪೋಷಿಸಿದರು. ಅವರ ಗಣಿತಸಾರಸಂಗ್ರಹ (ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೃತಿ) ದಲ್ಲಿನ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಮೇಲಿನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ನಂತರ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಲಾಯಿತು. ರಾಜಾದಿತ್ಯ (1190) ಅವರು ವ್ಯವಹಾರ-ಗಣಿತ, ಕ್ಷೇತ್ರಗಣಿತ ಮತ್ತು ಲೀಲಾವತಿ ಎಂಬ ತಮ್ಮ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಗಣಿತದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು (ಗಣಿತ) ಸುಲಭ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಇಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಹೊಯ್ಸಳ ವೀರ ಬಲ್ಲಾಳ III ರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ, ರಟ್ಟ ಕವಿ (1300) ಮಳೆ, ಮಿಂಚು, ಭೂಕಂಪಗಳು, ಗ್ರಹಗಳು ಮತ್ತು ಶಕುನಗಳಂತಹ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ರಟ್ಟಮಾಲೆ ಮತ್ತು ರಟ್ಟಸೂತ್ರವನ್ನು ಬರೆದರು. ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯ ಬರಹವೆಂದರೆ ಶ್ರೀಧರಾಚಾರ್ಯ (1049) ಬರೆದ ಜಾತಕತೀಲಕ. ಈತ ಜೈನ ಧರ್ಮದವನಾಗಿದ್ದ. ಈತ ಶಾಸ್ತ್ರಕವಿತೆ ಎಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಕೃತಿಯನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಪಶ್ಚಿಮ ಚಾಲುಕ್ಯ ರಾಜ ಸೋಮೇಶ್ವರ I ಇವನಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ, 1150 ರ ಜಗದ್ಗಲ ಸೋಮನಾಥನ ಕರ್ನಾಟಕ-ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಕವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಸ್ಯಾಹಾರಿ ಮತ್ತು ಮದ್ಯಪಾನ ರಹಿತ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪೂಜ್ಯಪಾದರ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಕದ ಅನುವಾದವಾಗಿದ್ದು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯದು ಮತ್ತು ಇದು ಚಂಪೂ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿದೆ. 10 ನೇ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾಮಪ್ರಚೋದಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದ ಗಜನಕುಶ (ಗಜಗ ಅಥವಾ ನಾರಾಯಣ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ) ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ರಾಜ ಕೃಷ್ಣ III ರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದನು, ಆದರೂ ಅವನ ಕೃತಿಗಳು ನಮಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಪಶ್ಚಿಮ ಚಾಲುಕ್ಯ ಜಯಸಿಂಹ II ರ ಸಾಮಂತ ಮಾಚಿರಾಜನಿಂದ ಪೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಚಂದ್ರರಾಜ (1025), ಮದನತೀಲಕ ಎಂಬ ಕಾಮಪ್ರಚೋದಕತೆಯ ಕುರಿತು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು 18 ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಚಂಪೂ ಭಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದರು. ಈ

ಬರವಣಿಗೆಯು ಲೇಖಕರ ಪೋಷಕ ಮತ್ತು ಅವರ ಪತ್ನಿಯ ನಡುವಿನ ಸಂಭಾಷಣೆಯಾಗಿ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ನೆಲೆಸಿದೆ. ಗೋವೈದ್ಯ ಕೃತಿಯು ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯ ಬರವಣಿಗೆಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು 1100 ರಲ್ಲಿ ರಾಜಕುಮಾರ ಕೀರ್ತಿವರ್ಮ ತನ್ನ ಸಹೋದರ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಶ್ಚಿಮ ಚಾಲುಕ್ಯ ರಾಜ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ VI ರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆಧುನಿಕ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ವೆಂಗಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಿದ್ವಾಂಸ ನಾಗವರ್ಮ I (980), ಪಶ್ಚಿಮ ಗಂಗಾ ಮಂತ್ರಿ ಚಾವುಂಡರಾಯನಿಂದ ಪೋಷಿತನಾಗಿದ್ದನು, ಅವನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಛಂದೋಂಬುಧಿ (ಛಂದಸ್ಸಿನ ಸಾಗರ) ಬರೆದನು. ಇದನ್ನು ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯ ಕನ್ನಡ ಬರವಣಿಗೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವರು ಸಿಹಿ ಮತ್ತು ಹರಿಯುವ ಚಂಪೂ (ಮಿಶ್ರ ಪದ್ಯ ಮತ್ತು ಗದ್ಯ) ದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾದಂಬರಿ ಎಂಬ ಆರಂಭಿಕ ಪ್ರಣಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಸಹ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಕವಿ ಬಾಣನ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಣಯ ಕೃತಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶಕರಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಆರಂಭಿಕ ವ್ಯಾಕರಣಕಾರ ನಯಸೇನ (1112) ಆದರೆ ಅವರ ಕೃತಿಗಳು ಅಳಿದುಹೋಗಿವೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ನಾಗವರ್ಮ II ರ ಕರ್ನಾಟಕ-ಭಾಷಾಭೂಷಣ 1145 ರದ್ದಾಗಿದೆ. ನಾಗವರ್ಮ II ಪಶ್ಚಿಮ ಚಾಲುಕ್ಯ ರಾಜ ಜಗದೇಕಮಲ್ಲ II ರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕವಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ, ಸೂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ವಿವರಣೆಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿವೆ ಮತ್ತು ವಿವರಣೆಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಬಂದಿವೆ. 1260 ರಲ್ಲಿ, ಕೇಶಿರಾಜ ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣದ ಕುರಿತು ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ (ಪದ ರತ್ನಗಳ ಕನ್ನಡಿ) ಎಂಬ ಸಮಗ್ರ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆದರು. ಇಲ್ಲಿನ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕಂದಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಲೇಖಕರಿಂದ ಗದ್ಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯದ ಬರವಣಿಗೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಶಿಶುಮಾರ್ಯನು ತನ್ನ ಕೃತಿಗಳಾದ ಅಂಜನಾಚರಿತೆ ಮತ್ತು ತ್ರಿಪುರ-ದಹನದಲ್ಲಿ ಸಾಂಗತ್ಯ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಆರಂಭಿಕ ಬರಹಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದನು, ನಂತರದವು ಹುಟ್ಟು, ಕೊಳೆತ ಮತ್ತು ಮರಣದ ತ್ರಿವಳಿ ಕೋಟಿಯ ನಾಶದ ಕುರಿತಾದ ಕವಿತೆಯಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಶಬ್ದಕೋಶವೆಂದರೆ ರನ್ನ ಕಂದ (990) ಎಂಬ ಮಹಾಕವಿ ರನ್ನನ ಪ್ರತಿ ಪದ್ಯವು ಕವಿರತ್ನದೊಂದಿಗೆ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ರನ್ನನು ಪಶ್ಚಿಮ ಚಾಲುಕ್ಯ ರಾಜರಾದ ತೈಲಪ II ಮತ್ತು ಸತ್ಯಾಶ್ರಯರ ಕವಿ ಪುರಸ್ಕೃತ (ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿ) ಮತ್ತು ಅವನ ಆಶ್ರಯದಾತರಿಂದ ಚಿನ್ನದ ಬೆತ್ತ, ರಾಜ ಭತಿ ಮತ್ತು ಆನೆಯ ರಾಜ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು.

ಪಾಕಶಾಸ್ತ್ರದ ಕುರಿತಾದ ಆರಂಭಿಕ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಜಯಬಂಧುನಂದನ, ಮಂಗರಸ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ವಿಷಶಾಸ್ತ್ರದ ಕುರಿತಾದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮಂಗರಾಜ 11360 ರಲ್ಲಿ ಖಿಗೇಂದ್ರವಣಿ-ದರ್ಪಣ ಎಂದು ಬರೆದರು. ಕ್ರಾಂತಿಕ ಬರಹಗಾರರಲ್ಲಿ, ಹೊಯ್ಸಳ ವೀರ ಬಲ್ಲಾಳ II ರ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದ ನೇಮಿಚಂದ್ರನು 1170 ರಲ್ಲಿ ಲೀಲಾವತಿಯನ್ನು ಬರೆದನು. ಈ ಕಥೆಯು 610 ರಲ್ಲಿ ಸುಬಂಧು ಬರೆದ "ವಾಸವದತ್ತ" ಎಂಬ ಹಿಂದಿನ ಕೃತಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಪ್ರಣಯ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿದ್ದು, ಬನವಾಸಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಸಾಹಸ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕದಂಬ ರಾಜಕುಮಾರ ಮತ್ತು ರಾಜಕುಮಾರಿ ಪರಸ್ಪರ ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ, ಅನೇಕ ವಿಳಂಬಗಳ ನಂತರ ಭೇಟಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬದುಕಲು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ಣಪಾರ್ಯ (1140) ರ ಮಾಲತಿ-ಮಾಧವ ಮತ್ತು ಕೇಶಿರಾಜ

(1260) ರ ಸುಭದ್ರಾಹರಣ ಮತ್ತು ಪ್ರಬೋಧಚಂದ್ರ ನಾಟಕಗಳು ಈಗ ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿವೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾದ ಆರಂಭಿಕ ನಾಟಕಗಳೊಂದಿಗೆ ನಾಟಕಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಒಮ್ಮೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ, ಸಿಂಗರಾರಾಯ (1680) ರ ಮಿತ್ರವಿಂದಾ-ಗೋವಿಂದವು ಶ್ರೀಹರ್ಷನ ರತ್ನಾವಳಿಯ ಕನ್ನಡ ಆವೃತ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪತನದ ನಂತರ ಸ್ಥಳೀಯ ಇತಿಹಾಸದ ಬರಹಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡವು. ಇತಿಹಾಸದ ಕೆಲವು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕೃತಿಗಳು ಮೈಸೂರುರಾಜರ-ಚರಿತ್ರೆ, ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜವಂಶಾವಳಿ (17 ನೇ ಶತಮಾನ), ಲಿಂಗಣ್ಣನ ಕೆಳದಿನೃಪವಿಜಯ, ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಮೂಲದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲವಾಗಿದೆ. ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ, ರಾಜನೃಪ-ವಿಜಯ, ಕಂಠೀರವ ನರಸರಾಜ-ವಿಜಯ, ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜ-ವಿಜಯ (17ನೇ ಶತಮಾನ) ಮತ್ತು ಬಿಜ್ಜಳರಾಯ-ಚರಿತೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

1. ನೀಲಕಂಠ ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಕೆ.ಎ., (2002), ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸ (ಇತಿಹಾಸಪೂರ್ವ ಕಾಲದಿಂದ ವಿಜಯನಗರದ ಪತನದವರೆಗೆ) ನವದೆಹಲಿ: ಭಾರತೀಯ ಶಾಖೆ, ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮುದ್ರಣಾಲಯ.
2. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯ, ಆರ್., (1988), ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಇತಿಹಾಸ. ನವದೆಹಲಿ, ಮದ್ರಾಸ್: ಏಷ್ಯನ್ ಐಜುಕೇಷನಲ್ ಸರ್ವಿಸಸ್.
3. ಕಾಮತ್, ಸೂರ್ಯನಾಥ್ ಯು., (2001), ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಇತಿಹಾಸ : ಇತಿಹಾಸಪೂರ್ವ ಕಾಲದಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ. ಬೆಂಗಳೂರು: ಗುರು ಪುಸ್ತಕಗಳು.
4. ಅಯ್ಯರ್, ಪಂಚಾಪಕೇಶ ಎ.ಎಸ್., (2006), ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಶಾಸ್ತ್ರ. ಚೆನ್ನೈ: ಜಿಯಾನ್ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್.
5. ಅಕ್ಕಿ, ಇ.ಪಿ., [1921], ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ. ನವದೆಹಲಿ: ಏಷ್ಯನ್ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸೇವೆಗಳು.
6. ರೈಸ್, ಬಿ.ಎಲ್., (2001), ಮೈಸೂರು ಗೆಜೆಟಿಯರ್ ಅನ್ನು ಸರ್ಕಾರ-ಸಂಪುಟ 1 ಕ್ಕೆ ಸಂಕಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ನವದೆಹಲಿ, ಮದ್ರಾಸ್: ಏಷ್ಯನ್ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸೇವೆಗಳು.

Funding:

This study was not funded by any grant.

Conflict of interest:

The Authors have no conflict of interest to declare that they are relevant to the content of this article.

About the License:

© The Authors 2024. The text of this article is open access and licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.